

PÁLYAVÁLASZTÁSI TÉMANAP

Az útmutató a nyolcadik évfolyam pályaeorientációs témnapjához készült.

Bevezetés.....	2
Célok.....	2
További, kapcsolódó irodalom	2
Szükséges előzetes tudás	3
Lehetőségek	5
Szükséges eszközök:	5
Tervezett időkeret	5
Előzetesen elmondandó	6
Kérdés esetén	6
Első feladat	7
Második feladat.....	7
Harmadik feladat.....	7
Negyedik feladat.....	9
Ötödik feladat.....	9
Hatodik feladat	9
Hetedik feladat	11
Nyolcadik feladat.....	12
Kilencedik feladat	13
Tizedik feladat	14
Tizenegyedik feladat.....	14
Tizenkettedik feladat.....	15
Tizenharmadik feladat.....	15
Tizennegyedik feladat.....	16
Tizenötödik feladat.....	17
Tizenhatodik feladat.....	19
Tizenhetedik feladat.....	20
Tizennyolcadik feladat.....	20

Bevezetés

A pályaaorientációnak többféle megközelítése, értelmezése létezik, ez a **legmodernebb módszertani** kutatások eredményeinek felhasználásával készült. Egyidejűleg fejleszt személyiséget tudatosan, és ad át lexikális tudást, oly módon, hogy a pedagógus nem az ismeret közvetítője, hanem a tevékenységek **facilitátora**. Az ismereteket a diákok a feladatokon keresztül sajátítják el, bízva abban, hogy így sokkal mélyebben rögzülnek a tények, mintha bárki is hosszú monológ formájában közvetíti számukra.

A másik nem elhanyagolható megközelítése a lenti feladatsornak, hogy nem ad kész válaszokat a diákok kezébe. Nem veszi ki a kezükből sem a döntés jogát, sem felelősségét. A feladatsor arra apellál, hogy javuljon a diákok **globális látásmódja, szélesedjen a látókörük**, minél több oldalról kapjanak megvilágítást a jövő munkaerőpiacáról, és ennek fényében tudjanak a saját sorsukról felelősen dönteni. Ennek egyenes következménye az, hogy a feladatsor befejeztével senki nem várhatja el azt, kész választ kap arra nézve, hogy hol tanuljon tovább. Arra viszont választ kaphat, hogy min kell még elgondolkodnia, milyen információkat kell még figyelembe vennie, milyen kompetenciákban kell fejlődnie, ha jó döntést szeretne hozni. Az **irány** lesz megmutatva a nap végére, **nem a végcél**.

Harmadsorban meg kell jegyeznünk, hogy az adott feladatsor **egyik lépése** egy több éven átívelő koncepciónak, ami ötödik osztályban kezdődik, és tizenegyedik osztályban fejeződik be. Ebből adódóan nem minden olyan tény tartalmaz, amire a diákoknak a korrekt döntéshez szükségük van. Ezt a hét évnvi anyag együttesen tartalmazza.

Célok

A témánapi projekt céljai az alábbiak:

A diákokkal megismertetni a **jövővel kapcsolatos tényeket**, átadni azokat az információkat, amelyeket különböző, erre vonatkozó előrejelzések involválnak.

Egyidejűleg információt adni a **jelenlegi** lehetőségekről, munkakörökről, feladatokról. Ebben a feladatsorban különösen is nagy hangsúlyt helyeztünk a foglalkozásismeretre.

Továbbá fejleszteni azokat a kompetenciákat, amelyekre szükségük lesz a jövőben, így a **kreativitást, értelmes kérdésselvetést, innovatív-, logikus gondolkodást, önálló gondolatok megfogalmazását, érveléstechnikát, csapatmunkát**.

A feladatsor az életkori sajátosságok figyelembevételével gazdag módszertanra épít, találunk **gondolkoztató, problémamegoldó, következtetések** levonását igénylő feladatokat, **dramatizálást**.

Nem szabad elnagyolni a különbséget a pályaaorientáció és a pályaválasztás között. A pályaaorientáció alternatívákat, koncepciókat, a döntési mechanizmushoz szükséges faktorokat mutat, a pályaválasztás pedig egy vagy két opció közti választás folyamata. Jelen feladatsor a pályaaorientációs célokat kívánja kielégíteni.

További, kapcsolódó irodalom

A pályaaorientációs anyag alapkoncepciója szerint három fő területre épül:

- önismeret
- jövő munkaerőpiaca
- mai lehetőségek, ma még létező pályák

Ezekhez az alábbi segédanyagok használhatók még, annak tükrében, hogy a diákok igénye mit kíván:

Önismeret:

Steigervald Krisztián: Generációk harca. Partvonal Kiadó, Budapest, 2020.

Thomas Erikson: Idiótákkal körülvéve. Central Média csoport Zrt., Budapest, 2018.

Ehhez kapcsolódó online teszt: <https://www.nn.hu/szemelyiseg-teszt>

Egyéb személyiségteszt: <https://www.felvi.hu/felveteli/palyaorientacio/teszt>
<https://www.emiero.hu/>

Jövő munkaerőpiaca:

Martin Ford: Robotok kora. HVG Könyvek, Budapest, 2017.

Hannah Fry: Emberek és gépek. HVG könyvek, Budapest, 2021.

https://www.youtube.com/watch?v=q2jg2e1l-6g&t=19s&ab_channel=FriderikuszPodcast

https://www.youtube.com/watch?v=pOpbxONN9W8&t=4s&ab_channel=V%C3%ADrusKlub

https://www.youtube.com/watch?v=j5cn7X5ne3c&ab_channel=ATVMagyarorsz%C3%A1g

https://www.youtube.com/watch?v=wP3pxyWc3aw&ab_channel=TV2Magyarorsz%C3%A1g

https://www.youtube.com/watch?v=uC6x6mMez5s&t=1848s&ab_channel=FutureWorkFestival

https://www.youtube.com/watch?v=T8851skiKlo&t=1297s&ab_channel=Mesters%C3%A9gesIntelligenciaKoal%C3%ADci%C3%B3

Mai lehetőségek:

<https://www.felvi.hu/>

<https://www.profession.hu/>

https://dreamjo.bs/hu?gclid=CjwKCAjwybyJBhBwEiwAvz4G7zuozuKgVxXD7J4Uz7Nvp9SsKdPLi4js33LZTu3y4s5ILNt73DEAMRoCFvWQAvD_BwE

<https://szakkesites.hu/>

<https://tanfolyamokj.hu/blog/jovo-szakmai/>

Egyéb pályaorientációs honlapok:

<https://www.diplomantul.hu/dpr-aae-palyaorientaciot-tamogato-modul>

<https://dreamshaper.com/hu/>

<https://www.knnkt.org/>

<https://www.hischool.hu/>

<https://www.enprojekt.hu/>

<https://palyavalasztasonline.hu/#features>

Szükséges előzetes tudás

Fontos, hogy tisztában legyünk azzal, hogy a foglalkozások nagy részét automatizálni fogják. Jelenleg a világ a robotizálás, az automatizálás, a mesterséges intelligencia bevezetése irányába halad, ami alapjaiban fogja megváltoztatni a munkaerőpiacot. A mai iskolás gyerekek nem egy munkahelyről fognak nyugdíjba menni (amennyiben egyáltalán lesz majd nyugdíjuk), sőt, folyamatos képzések, megújulások nélkül nem fogják tudni megállni a helyüket a munkaerőpiacon. Minél kisebb iskolázottságot igényel egy szakma, ez annál inkább igaz lesz.¹ A változások igen gyorsan mennek végbe, még akkor is, ha nem hiszük, nem tudjuk, vagy nem akarjuk elhinni. (Gondoljunk csak arra, hogy milyen gyorsan jelent meg a kazettás magnó, a videókazetta, a walkman, a floppylemez és az ezekhez kapcsolódó szakmák, majd tűntek el ugyanilyen gyorsasággal.) Ezzel kapcsolatban érdemes egy tanulmányrészletet elolvasni:

„Összességében a magyarországi munkaerő 60%-át érdemben érintheti az automatizálás folyamata, mivel az ő munkaidejük több mint 30 százaléka már ma is technikailag automatizálható. Miközben a

1

<https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Locations/Europe%20and%20Middle%20East/Hungary/Our%20Insights/Transforming%20our%20jobs%20automation%20in%20Hungary/Automation-report-on-Hungary-HU-May24.ashx>

gépek a munkahelyi feladatok egyre nagyobb részét fogják elvégezni, segítenek majd több tőkét termelni, amit újra be lehet fektetni további és kreatívabb munkahelyek teremtésébe. Például azok a munkavállalók, akik mentesülnek a monoton, veszélyes feladatok végzése alól, átirányíthatók magasabb szintű képességeket igénylő munkakörökbe, amelyek a munkakörülmények és a bérezés szempontjából is jobbak általában. Nőni fog az olyan szakemberek iránti kereslet is, akik az automatizált technológiákat tervezik és kezelik. Ezen felül, ámbár az automatizálás megszüntet bizonyos munkahelyeket, a legtöbb foglalkozásban a technológia valószínűleg csak kiegészítő szerepet játszik majd. Például a gyártóüzemekben már ma is alkalmaznak „cobotokat”, azaz olyan robotokat, amelyek emberekkel működnek együtt egy közös munkaterületen. Ezek a gépek segítenek az embereknek a hatékonyabb munkavégzésben, például azáltal, hogy az embernél gyorsabban és pontosabban válogatnak anyagot.”

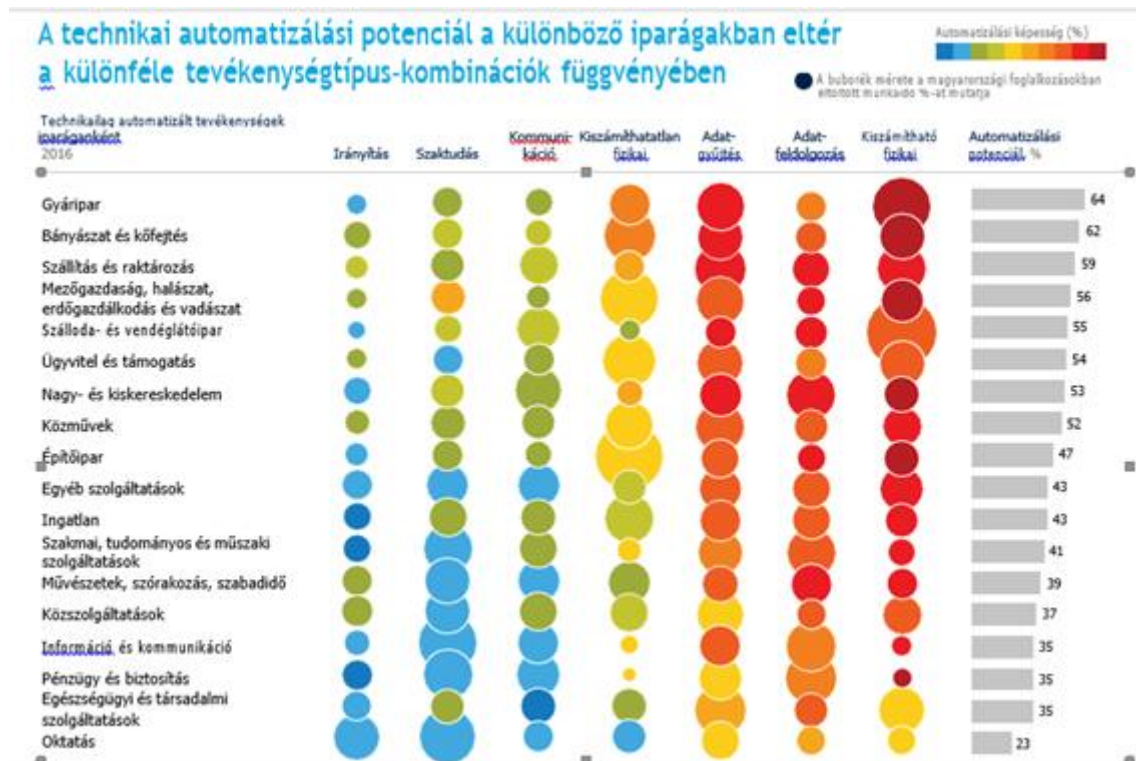
Az MGI két forgatókönyvet dolgozott ki az új automatizálási technológiák bevezetésére. A „gyors forgatókönyv” Magyarországon azt feltételezi, hogy a jelenlegi munkatevékenységek 47 százalékát automatizálják 2030-ig, ami körülbelül 2 millió ember munkájának felel meg.

A „lassú forgatókönyv” 2030-ig 1 százalékos bevezetéssel számol, ami 44 000 ember munkájának felel meg (lenti ábra).

A fentiek alapján az „átlagos forgatókönyv” (a két előző forgatókönyv átlaga) 24 százalékos bevezetést feltételez, ami körülbelül 1 millió ember munkájának felel meg.

Mivel a bevezetés ütemét számos tényező befolyásolja, a változás gyorsasága bizonytalan. Ugyanakkor Magyarországon és más országokban három általános tényező fogja meghatározni a bevezetés ütemét: a technológia megvalósíthatósága és az integrációs lehetőségek, a jogszabályi és társadalmi elfogadása és az automatizálás gazdasági indokoltsága.”²

Az alábbi ábra a magyarországi automatizálás várható munkaerőpiaci hatásait mutatja:

Jelen projektfeladatsor a már megjelent tudományos kutatásokra, publikációkra, tanulmányokra építi a koncepcióját, egyéni véleményt, hipotéziseket nem tartalmaz.

Lehetőségek

A témanap feladatai majdnemhogy **egymástól függetlenek**, ebből adódón bármikor felcserélhetők, vagy kihagyhatók. A pedagógus feladata, hogy átgondolja az osztály összetételét, színvonalát, érdeklődését, a rendelkezésre álló időt, és annak fényében válogasson a feladatok közül.

Előkészületek

Célszerű a feladatsort az útmutatóval együtt előzetesen áttekinteni és **átgondolni**, hogy melyik feladat lesz az adott osztály számára a leghasznosabb. Esetleg nem haladja-e meg a szintjüket, vagy nincs-e alatta? Ebben az esetben érdemes megnézni a többi évfolyam számára elkészített feladatsort is, esetleg azokból összeválogatni egy - az adott osztály számára - hasznosítható feladatsort.

Javasolt az osztályok **csoportokba osztását** előre átgondolni. Javasolom a **homogén**, baráti alapon szerveződő csoportok kialakítását a hatékonyság növelése miatt. Talán célszerű először baráti körben megtanulni csapatban dolgozni, csak utána a nagyobb empátiát követelő heterogén csoportokban. Természetesen vannak más tényezők, amelyeket prioritizálhatunk adott esetben.

Vannak olyan feladatok, amelyek **versenyszerűek**, azaz összemérhetik a csoportok, hogy ki tud többet gyűjteni adott dologból, kinek van több információja adott területen, ki a szélesebb látókörű. Javasolt átgondolni, hogy az ilyen feladatoknál díjazzuk-e valamivel a csoportokat, és ha igen, mivel. Motiváló lehet, ha összevágunk egy idézetet, és annak részleteit adjuk a győztes csoportnak, majd a nap végén összerakjuk az idézetet és beszélgetünk róla.

Nem felesleges átnézni a feladatokat **időigény** szempontjából is.

Nyomtassunk megfelelő számú feladatsort! Ellenőrizzük, hogy jól láthatóak-e a képek, ha fekete-fehérben nyomtatjuk őket. Döntsük el, hogy a diákok a feladatlapon, vagy külön papíron, esetleg csomagolópapíron dolgoznak majd. A csomagolópapíron elvégzett feladatokat könnyebb bemutatni, de ne felejtjük el őket figyelmeztetni, hogy a hátsó padból is láthatóan írjanak/rajzoljanak.

A feladatsor akkor éri el a célját, akkor van igazán hozzáadott értéke, ha a diákoknak **nem adunk kész válaszokat**, hanem **rávezetjük** őket, ha sokat kérdezőnk, és csak a legvégső esetben osztunk meg kész információkat. Ezen kívül engedjük, hogyha a gyerekeknek bármilyen információjuk van bármilyen felmerülő kérdéstről, akkor azt szabadon megoszthassák a többiekkel, hiszen a **kollektív tudás** ereje igencsak szignifikáns, nem beszélve az egymást tanítás folyamatának örömeiről, eredményességéről. Célszerű átnézni a feladatsort abból a szempontból is, hogy egy-egy feladathoz **milyen kérdést** tudunk feltenni.

Szükséges eszközök:

papír, (csomagolópapír) ceruza/toll/filc

feladatlap

telefon/tablet/PC

projektor

laptop

Tervezett időkeret

A terv alapján a teljes feladatsor 6x45 perc alatt kivitelezhető.

1.	óra	1., 2., 3., 4. feladat
2.	óra	5., 6., 7. feladat
3.	óra	8., 9. feladat
4.	óra	10., 11. feladat

5. óra	12., 13., 14. feladat
6. óra	15., 16., 17, 18. feladat

A terv ellenére nézzük át a feladatokat, és gondoljuk át az osztályunk tempóját, színvonalát. Amennyiben kevésnek tartjuk az időt, nyugodtan szelektáljunk a feladatok közt, illetve ne habozzunk őket elhalasztani egy osztályfőnöki órára.

Előzetesen elmondandó

Célszerű a diákokat a nap elején a nap céljairól informálni, a feladattípusokat megbeszélni, a sikeres csoportmunka mibenlétét átvenni.

Javasolt elmondani, hogy a projektfeladat milyen területek fejlesztését tűzi ki célul.

Javasolt felhívni a figyelmüket arra, hogy a pályaorientáció egy hatalmas terület, a döntés viszonylag súlyos - még abban az esetben is, ha senki nem egyenes utat jár be, és kitérők mindenki életében előfordul(hat)nak. Illetve jelen feladatsor a jövőbeni kompetenciákra, munkaerőpiaci viszonyokra, illetve jelenlegi munkakörökre fókuszál.

Gondoljuk át az osztályunk érettségét a csapatmunkát illetően. Elképzelhető, hogy hosszabb időt kell szánni a csapatmunka mibenlétének részletezésére. Akár szabályokat is megfogalmazhatunk, és a táblára felírhatjuk. Pl.: mindenki véleménye fontos, és meghallgatjuk; senki nem kritizálhat senkit verbális agressziót alkalmazva, ha valamivel nem értünk egyet, akkor azt építő módon próbáljuk közölni és akaratumkat érvényesíteni, az agresszív reakciók (dobálás, hiszti, csapkodás, verekedés stb.) nem elfogadhatóak; senki ne legyen féltékeny/irigy a másokra, örüljünk együtt az eredményeknek; ha sikerült valami, dicsérjük meg „magunkat”; mindenki tegyen hozzá a közös feladathoz valamit a saját képességeinek megfelelően; semmit nem adunk fel, stb. A diákoknak nagyon nagy szükségük lesz a csapatmunkára való alkalmasságukra a jövőben. Az iskolai hétköznapi sokszor az egyéni teljesítményt többre értékeli, a versenyszellem gyakoribb, mint a csapatjáték. Ez a nap kiválóan alkalmas arra, hogy fejlesszük a teammunkában való sikeres részvételhez szükséges kompetenciákat. Ehhez rengeteg türelem és empátia kell, de megéri. Ne sajnáljuk az időt a sikeres csapatmunka titkának megbeszélésére.

Kérdés esetén

Kérdés esetén az alábbi elérhetőségen kaphat választ:

info@albainnovar.hu

Szeretném kérni, hogy a használat után az alábbi linken keresztül visszajelzéssel segítse a projektfeladat tökéletesítését: shorturl.at/cdjF7

Első feladat

Feladat szövege: Milyen középiskolákat ismersz a városodban?

Feladat célja: bemelegítés, ráhangolódás

Megoldási lehetőségek: A helyszíntől függően segítsük a gyerekeket összegyűjteni a városban/ esetleg a környéken található középfokú intézményeket.

Megjegyzések: Törekedjünk arra, hogy minden iskolatípusból gyűjtsenek a diákok iskolákat, ne csak a legismertebb gimnáziumokat sorolják fel.

Második feladat

Feladat szövege: Mit gondolsz, a jegyeid alapján te melyik középiskola követelményeinek tudsz majd megfelelni? Vedd figyelembe, hogy a gimnáziumok közt vannak erősebbek és gyengébbek! A szakgimnáziumokban ugyanazt az érettségi követelményt kell teljesítened, mint a gimnáziumban, de mellette még egy szakmát is tanulsz. Az idő azonban nem lesz több mint annak, aki csak gimnáziumba jár. Tanulhatsz csak szakmát is. Ide általában azok a diákok jelentkeznek, akik nem tudtak kimagaslóan teljesíteni az általános iskolában.

Feladat célja: kritikai érzék fejlesztése, önkritika javítása, a jövőbeli lehetőségeken való elgondolkodás.

Megoldási lehetőségek: diákonként változó.

Megjegyzések: nagyon gyakran találkozunk azzal, hogy a diákok túl -, vagy alulértékelik magukat. Törekedjünk arra, hogy semleges hangnemben szembesítsük őket a tényekkel. Azt se hagyjuk figyelmen kívül, hogy vannak olyan gimnáziumok, ahová gyengébb érdemjegyekkel is be lehet kerülni.

Harmadik feladat

Feladat szövege: Alább olyan véleményeket olvashatsz, amelyek alapján diákok iskolát választottak. Mit gondolsz, melyik az, ami a jövőd szempontjából valóban lényeges szempont és melyik mellékes?

Karikázd be zölddel a mellékes, pirossal a fontos érveket! Vonatkoztass el a jelentő! Próbálg a jövődre fókuszálni! Lásd magad, mint egy jövőbeli asztalos/szerelő/orvos/programozó stb.

Feladat célja kritikus gondolkodás fejlesztése, elgondolkodtatás, érveléstechnika javítása.

Megoldási lehetőségek: Egy megoldási lehetőség lehet a lent látható. A legtöbb diáknak ezeket a szempontokat kellene megfontolnia, ha sikeres szeretne lenni a munkaerőpiacon. Ennek ellenére, minden élet más és más, lehetnek olyan szituációk, amikor más szempontok élveznek prioritást.

Megjegyzések: Próbáljuk meg felhívni a diákok figyelmét arra, hogy a jövő szempontjából a képzés színvonala, az iskola által képviselt értékrendszer a fontos. Emberi kapcsolatokat mindenhol ki tudnak alakítani a diákok, és csak nagyon ritka az az eset, amikor valaki nem tud beilleszkedni az új közösségbe.

Szinte minden felnőtt ismer olyan embert, aki rossz érvek mentén választott középiskolát – pl. szülői nyomás, baráti kör, távolság –, és egész életen át szenved attól, hogy nem tud alapjaiban változtatni a foglalkozásán. Ezek a rossz érzések később meghatározóak, befolyásolják a napi/családi életet, hangulatot, sőt még az egészséget is.

Negyedik feladat

Feladat szövege: Te mi alapján választasz iskolát? Írj pár érvet!

Feladat célja Elgondolkodtatni, kritikai gondolkodás fejlesztése.

Megoldási lehetőségek: egyéneként változó.

Megjegyzések: Próbáljuk a diákok figyelmét felhívni a lényeges és a lényegtelen érvekre az iskolaválasztást illetően. Hangsúlyozzuk azt, hogy ez sokszor ezek életre szóló döntések. Természetesen minden tévedés korrigálható, de az sokkal nehezebb, mint jó döntést meghozni.

Ötödik feladat

Feladat szövege: Mi az, ami biztos **NEM** fontos számodra, ha iskolát kell választani?

Feladat célja: kritikus gondolkodás fejlesztése, elmélkedés.

Megoldási lehetőségek: egyéneként, élethelyzeteként változó. Hosszú távú szempontokat figyelembe véve a távolság, a barátságok, a szülői akarat, az épület minősége, udvar megléte, a „marketing szövegeként használt frázisok” nem feltétlen jelentőségteljesek.

Megjegyzések: Próbáljuk meggyőzni a diákokat a valóban hangsúlyos érvek figyelembevételének fontosságáról. Természetesen vannak egyéni élethelyzetek, amik meghatározóak lehetnek.

Hatodik feladat

Feladat szövege: Elképzelhető, hogy nincs olyan iskola a városodban, ahová menni szeretnél. Írj egy SWOT-analízist a kollégiumban lakásról! A SWOT-analízist a súlyos döntések előtt szokták készíteni, megvizsgálják a döntés előnyeit, hátrányait, erősségeit, lehetőségeit.

S- Strengths - erősségek	W-Weaknesses- gyengeségek
O-Opportunities- lehetőségek	T-Threats- veszélyek

Feladat célja: logikus gondolkodás fejlesztése, elgondolkodtatás.

Megoldási lehetőségek:

<p>S- Strengths - erősségek</p> <p>nem kell bejárni, van lehetőség olyan képzést választani, ami a közeli iskolákban nincs</p>	<p>W-Weaknesses- gyengeségek</p> <p>alkalmazkodni kell másokhoz, megszabott napirend, esetleg szigorúbb házirend, mint otthon, hétvégeente sokat kell hazautazni</p>
<p>O-Opportunities- lehetőségek</p> <p>önállósodási lehetőség, új, életre szóló barátságok kötése, rendkívüli élmények szerzésének lehetősége</p>	<p>T-Threats- veszélyek</p> <p>ismeretlen város, ismeretlen élethelyzetek</p>

Megjegyzések: A fenti megoldási lehetőségek egy opciót mutatnak. Személyenként változó lehet. Biztassuk a diákokat, hogy saját gondolatokat fogalmazzanak meg. Ha nagyon elrugaszkodott ötleteik vannak, próbáljuk őket a helyes útra terelni.

Hetedik feladat

Feladat szövege: Készítsd el ugyanezt arra az esetre, ha bejárós szeretnél lenni!

S- Strengths - erősségek	W-Weaknesses- gyengeségek
Q-Opportunities- lehetőségek	T-Threats- veszélyek

Feladat célja logikus gondolkodás fejlesztése, elgondolkodtatás

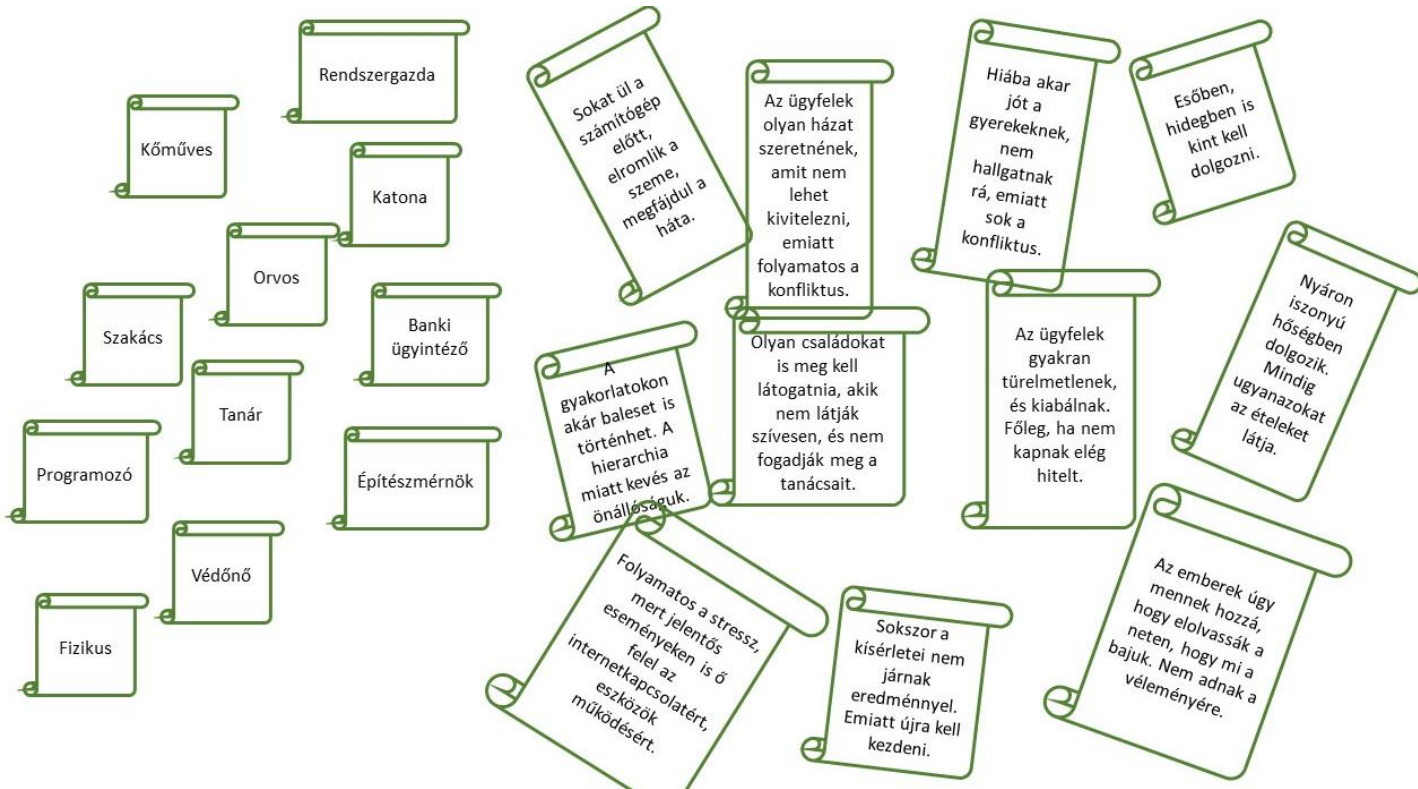
Megoldási lehetőségek:

S- Strengths - erősségek minden nap otthon lehetsz nem kell idegen helyen aludni	W-Weaknesses- gyengeségek buszhoz/időhöz vagy kötve
Q-Opportunities- lehetőségek tanulás/alvás lehetősége a buszon	T-Threats- veszélyek lekésed a buszt, várni kell a buszmegállóban hideg időben is, lerobban a busz, megváltoztatják a menetrendet

Megjegyzések: A fenti megoldási lehetőségek egy opciót mutatnak. Személyenként változó lehet. Biztassuk a diákokat, hogy saját gondolatokat fogalmazzanak meg. Ha nagyon elrugaskodott ötleteik vannak, próbáljuk őket a helyes útra terelni.

Nyolcadik feladat

Feladat szövege: Minden szakmának vannak árnyoldalai, nehézségei. Az alábbiakban pár példát látsz, párosítsd őket!

Feladat célja: elgondolkodtatás.

Megoldási lehetőségek:

rendszergazda: Folyamatos a stressz, mert jelentős eseményeken is ő felel az internetkapcsolatért, eszközök működéséért.

katona: A gyakorlatokon sok baleset történhet, a hierarchia miatt kevés az önállósága.

kőműves: Esőben, hidegben is kint kell dolgozni.

orvos: Az emberek úgy mennek hozzá, hogy elolvassák a neten, hogy mi a bajuk. Nem adnak a véleményére.

szakács: Nyáron iszonyú hőségben dolgozik. Mindig ugyanazokat az ételeket látja.

banki ügyintéző: Az ügyfelek gyakran türelmetlenek és kiabálnak, főképp akkor, ha nem kapnak elég hitelt.

tanár: Hiába akar jól a gyerekeknek, nem hallgatnak rá, emiatt sok a konfliktus.

programozó: Sokat ül a számítógép előtt, elromlik a szeme, megfájdul a háta.

építészmérnök: Az ügyfelek olyan házat szeretnének, amit nem lehet kivitelezni, emiatt sok a konfliktus.

védőnő: Olyan családokat is meg kell látogatnia, akik nem látják szívesen és nem fogadják meg a tanácsait.

fizikus: Sokszor a kísérletei nem járnak eredménnyel, emiatt újra kell kezdeni.

Megjegyzések: Próbáljunk meg a gyerekeknek egy reális képet festeni a valóságról. Nincs annál keserűbb, mikor kikerül egy ember a túlidealizált szakmájába, és csalódnia kell. Fontos, hogy lássák a diákok a szakmák árnyoldalait is.

Kilencedik feladat

Feladat szövege: Nemcsak nehézségei, hanem örömei is vannak minden foglalkozásnak. Válassz a fentiek közül kettőt, és írd le a szépségét, amit te annak gondolsz.

Feladat célja: elgondolkodtatás, a dolgok előnyeinek, hátrányainak a mérlegelése.

Megoldási lehetőségek:

rendszergazda: számítógépekkel foglalkozhatsz

kőműves: részese lehetsz egy új épület formálódásának

katona: fegyverekkel, harckocsikkal dolgozhatsz

orvos: hozzájárulhatsz elkeseredett, beteg emberek gyógyulásához

szakács: finom ételeket főzhetsz/körbejárhatod a világot és megismerheted más népek ételeit

banki ügyintéző: mindig értesülsz a legújabb pénzügyi befektetésekről

tanár: csillogó szemű diákok vehetnek körbe, hozzájárulhatsz a jövő generációjának fejlesztéséhez

programozó: olyan programokat tervezhetsz, amivel örömet okozol a megrendelőidnek

építészmérnök: kiélheted a kreatitásodat, új, egyedi épületeket tervezhetsz

védőnő: családokat látogathatsz meg, ahol örömmel veszik a csecsemőgondozási tanácsaidat

fizikus: olyan fantasztikus kísérleteket végezhetsz, amikben egyébként nem lenne részed

Ezek a megoldások csak egy töredékei annak a soknak, amit a gyerekek felsorolhatnak. Lehet, hogy valaki az utazási lehetőséget, a szabad hétvégéket, a viszonylag jó fizetést, a szabadabb/kötetlenebb munkaidőt, a vállalkozási lehetőséget hozza fel példának.

Megjegyzések: Biztassuk a diákokat, hogy találják meg a szépet minden szakmában. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy mindennek vannak árnyoldalai, de örömei is. Senki nem tud olyan szakmát választani, aminek csak előnyei, szépségei vannak, de mindenben meg kell látni a jót.

Tizedik feladat

Feladat szövege: Ha tudod már, hogy mi szeretnél lenni, írd le pár szépségét, és nehézségét a jövőbeli foglalkozásodnak! Gondolj olyanokra, mint: érdekes, sok embert megismerhetsz, segíthetsz az embereknek, hétvégén nem kell dolgozni, nem kell nehéz fizikai munkát végezni, stb.

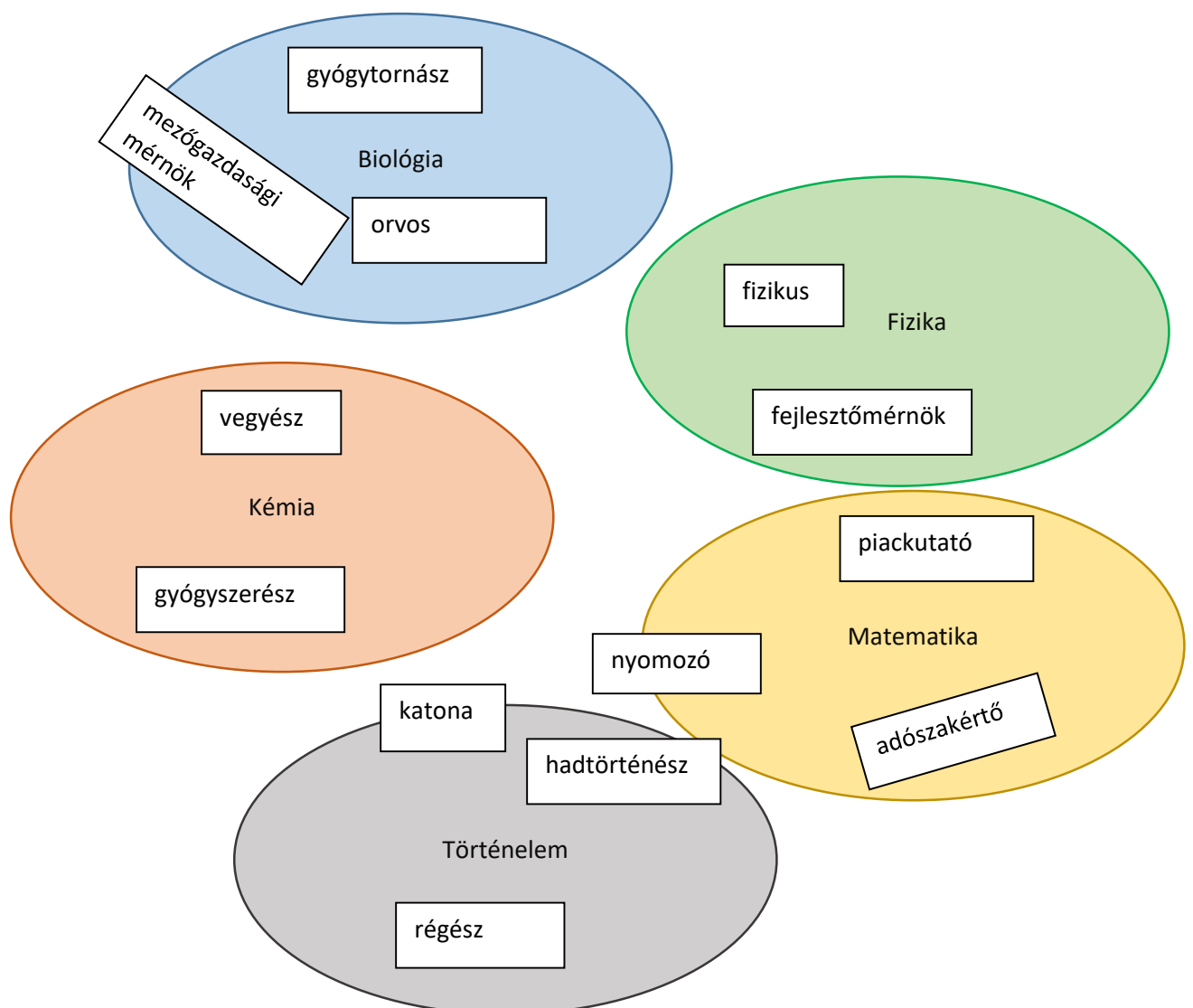
Feladat célja: reális kép kialakítása, pozitívumok összegyűjtése, elgondolkodtatás.

Megoldási lehetőségek: egyénekenként más.

Megjegyzések: Hallgassunk meg pár diákot. Törekedjünk arra, hogy reális valóságképük legyen.

Tizenegyedik feladat

Feladat szövege: Minden foglalkozás egy bizonyos tudományra épül. Az orvosnak pl. jól kell ismernie a biológiát, a könyvelőnek a matematikát, a régésznek a történelmet, az íróknak az irodalmat, stb. Csoportosítsd a foglalkozásokat a tudományok szerint! Írd be őket a megfelelő helyre.

A fentiek közül nem minden szakma egyértelműen egy tárgyra épül. Pl. a nyomozónak jónak kell lennie a történelemben és a matematikában is.

Feladat célja: felhívni a figyelmet a szakmák és a tudományok kapcsolatára, gondolkodtatás.

Megoldási lehetőségek: a megoldások fent láthatóak.

Megjegyzések: A feladat megbeszélése után soroltathatunk még hasonló foglalkozás, és hozzá kapcsolódó tudomány párokat a diákokkal.

Tizenkettedik feladat

Feladat szövege: Ezek voltak azok a foglalkozások, amelyekhez érettségi után tovább kell tanulni. Ha nem szeretnél továbbtanulni, és szakmát fogsz választani, akkor is vannak olyan tárgyak, amelyben erősnek kell lenned. Pl. a fodrásznak a kémiában, a péknek a matematikában, a földmérőnek a matematikában és a földrajzban, az informatikusnak a matematikában, a villanyszerelőnek a fizikában, stb.

Szerinted miben kell erősnek lenned, ha az alábbi szeretnél lenni:

- ápolónő,
- optikatermék-készítő,
- bor- és pezsgőgyártó technikus,
- ingatlanügynök

Feladat célja: reális lehetőségeken való elgondolkodás.

Megoldási lehetőségek:

- ápolónő: biológia
- optikatermék-készítő: fizika, matematika, mérések
- bor- és pezsgőgyártó technikus: biológia, matematika
- ingatlanügynök: kommunikációs készségek, jogszabályismeret

Megjegyzések: A nehézségek, szépségek mellett egy szakma ismeretéhez hozzátartozik az is, hogy milyen területeken kell dolgoznia az adott munkavállalónak. Ha nem szereti azt a tantárgyat/tudományt, amire az adott szakma épül, hiába tartja vonzónak, nem valószínű, hogy meg fog állni a helyét azon a pályán.

Esetleg érdemes más szakmákról is beszélgetni ezen szempontok alapján.

Tizenharmadik feladat

Feladat szövege: Az alábbiakban egy ábrát látsz a tantárgyakról és az általad választható szakmákról/foglalkozásokról. Kövesd végig az utat.

<https://view.genial.ly/619e3046e2663c0dd2a85e20/interactive-content-copy-tantargyi-folyamatabra>

Feladat célja: elgondolkodtatás, a tantárgyak és foglalkozások viszonyára való figyelemfelhívás, foglalkozásismeret bővítése.

Megoldási lehetőségek: mindenkinél egyedi.

Megjegyzések: a feladatot érdemes előre kipróbálni, hogy biztosan működik-e. Egy folyamatábra szerű online feladatot láthatunk, amit mindenkinek egyénileg érdemes végigcsinálni.

Tizennegyedik feladat

Feladat szövege: Nyissátok meg ezt a játékot és játsszátok el!

https://www.flippity.net/qs.php?k=1pnLkJMAmt6-FY-5Xv6UKpS11T_a--q4CaMUUeddWUs

Feladat célja: az eddigi ismeretek játékos összegzése.

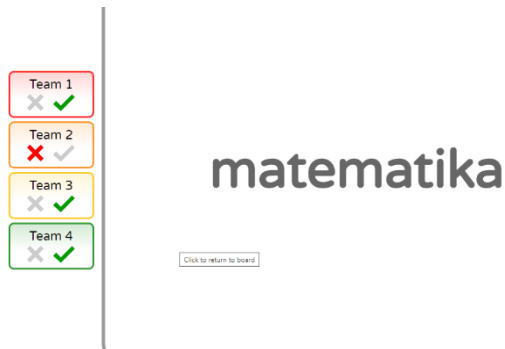
Megoldási lehetőségek: a megoldások a feladatoknál adottak.

Megjegyzése: A játék egy „legyen Ön is milliomos” játékhoz hasonlít. Érdemes frontálisan, 4 csoportban játszani. Óra előtt próbáljuk ki, hogy működik-e?

A link megnyitásakor erre az oldalra kerülünk.

	k	tantárgyak	képzettség kell?	jovo	tuajajansag ok	ret
Team 1 0	100	100	100	100	100	100
Team 2 0	200	200	200	200	200	200
Team 3 0	300	300	300	300	300	300
Team 4 0	400	400	400	400	400	400
	500	500	500	500	500	500

Ha választunk témakört és pontszámot, feldob egy adott kérdést. Várjuk meg, míg mind a 4 csapat választ ad frontálisan. Ez után kattintsunk a kérdésre, és megkapjuk a választ.

Az oldalsó sorban jelöljük be, hogy melyik csoport válaszolt helyesen, így a program számolja a csoportok pontjait. Rossz válasz esetén levonja az adott csoporttól a pontokat.

Tizenötödik feladat

Feladat szövege: Ki ő? Próbáljátok meg kitalálni a leírásokból az adott szakmát!

Feladat célja: foglalkozásismeret bővítése.

Megoldások:

mentőápoló

- a beteg állapotát felméri, osztályozza, állapotváltozását észleli;
- közreműködik az életveszély elhárításában, a beteg állapotrosszabbodásának megakadályozásában;
- mentéstechnikai eszközöket alkalmaz, karbantart;
- betegszállítási, mozgatási technikákat alkalmaz;
- mentési és betegszállítási szervezési feladatokat lát el;
- katasztrófhelyzetek, tömeges balesetek felszámolásában közreműködik.

egészségügyi laboráns

- vért vesz, vizsgálati mintákat készít elő;
- laborvizsgálatokat (vizeletvizsgálat, gyorsesztek) végez;
- adatokat rögzít és ellenőriz.

optikatermék- készítő

- lencsákat, prizmákat, nagy pontosságú gömb, sík felületekkel határolt optikai testeket készít;
- optikai prés, tábla és tömb alapanyagokat megmunkál, műszeroptikai termékeket gyárt a ragasztás, marás, polírozás, tisztítás, minősítés, felületkezelés munkafolyamatok során;
- megmunkálás közben folyamatosan ellenőrzi a munkautasításban előírt paramétereket, kiválasztja, használja és karbantartja a szükséges mérőeszközöket, gépeket, kiküszöböli az előfordult selejt okokat;
- prés és félkész üveg alapanyagból, valamint műanyag alapanyagból szemüveglencsét állít elő széria és receptúra gyártási folyamatban;
- szemüvegkeretbe csiszol, szerel, javít, megmunkálógépet működtet;
- alkalmazza a munkaköréhez tartozó előírásokat, dokumentációkat, munkautasításokat.

szárazépítő

- ellenőrzi a munkavégzés feltételeit, helyszíni méréseket végez;
- értelmezi a műszaki dokumentáció tartalmát és használja az építészeti alapfogalmakat;
- biztosítja és ellenőrzi a szükséges anyagokat és eszközöket;
- előkészíti a szerelt válaszfal, álmennyezet és tetőtérbeépítés munkáinak anyagait, eszközeit;
- szerelt falakat, fantáziadús álmennyezeteket, otthonos tetőtereket épít;
- működteti a munkavégzéshez szükséges gépeket, berendezéseket, mérőeszközöket;
- együttműködik az építőipari szakmák egyes területeinek képviselőivel, szakembereivel.

húsipari technikus

- átveszi, minősíti, tisztítja, kezeli az alapanyagokat, ellenőrzi a minőségüket;
- elvégzi a gyártásközi fizikai, kémiai, érzékszervi vizsgálatokat, ellenőrzi a késztermékek minőségét és csomagolását;
- beállítja, ellenőrzi és üzemelteti a technológiai berendezéseket, gépeket;
- irányítja és ellenőrzi a gyártási folyamatokat és műveleteket;
- a gyártmányfejlesztésben kisebb részfeladatokat lát el;
- megszervezi az üzem víz- és energiagazdálkodását;
- részt vesz a személyi és az üzemi technológiai higiénia ellenőrzésében;
- részt vesz minőségbiztosítással kapcsolatos tevékenységekben.

mechatronikai mérnök

Alkalmazni tudja mechatronikai, elektromechanikai, mozgásszabályozási termékek és technológiák tervezéséhez kapcsolódó alapvető számítási, modellezési elveit, módszereit, mind gépészeti, mind elektrotechnikai, mind irányítástechnikai megközelítésből.

Képes értelmezni és jellemezni a mechatronikai rendszerek szerkezeti egységeinek, elemeinek felépítését, működését, az alkalmazott rendszerelemek kialakítását és kapcsolatát mind gépészeti, mind elektrotechnikai, mind irányítástechnikai megközelítésből.

Alkalmazza a mechatronikai rendszerek üzemeltetéséhez kapcsolódó műszaki előírásokat, az intelligens gépek, mechatronikai berendezések beállításának, üzemeltetésének elveit gépészeti, elektrotechnikai, irányítástechnikai megközelítésből egyaránt, és átlátja azok gazdaságossági összefüggéseit. Irányítja és ellenőrzi a szaktechnológiai gyártási folyamatokat a minőségbiztosítás és minőségsszabályozás elemeit szem előtt tartva.

Mit gondoltok, a fentiek közül kinek van szüksége a legnagyobb precizitásra?

Mindegyik fent említett szakmánál nagyon fontos a precizitás, de a mentőápoló életeket menthet vele.

Mit gondoltok, a fentiek közül kinek fontos, hogy bírja a vér látványát?

mentőápoló, laboráns

Mit gondoltok, a fentiek közül kinek kell a leggyorsabban döntéseket hoznia?

mentőápoló

Mit gondoltok, a fentiek közül kinek kell hétvégén is dolgoznia?

mentőápoló, húsipari technikus, laboráns

Tizenhatodik feladat

A feladat szövege: A robotizálás egyértelműen befolyásolni fogja a munkaerőpiacot. Ez szinte mindenkit érint majd. Egyes szakmák megszűnnek, mások átalakulnak, sőt lesznek olyanok, amelyek meg fognak születni.

Az alábbiakban megadunk számokat, amelyek a munkaerőpiac robotizálásáról szólnak. Mit gondolsz, mit jelentenek ezek a számok?

500, 0, 26, egymillió, 122,

Feladat célja: kreativitás javítása, robotikai ismeretek bővítése.

Megoldási lehetőségek:

500: van olyan gyár Amerikában, ahol 500 robot végzi a munkát

0: ugyanebben a gyárban egyetlen egy ember sem dolgozik

26: 26 olyan szakma van Magyarországon, amiben az összes részfeladat robotizálható
egymillió: 2030-ig Magyarországon egymillió munkahelyet érint a robotizálás egy felmérés szerint

122: a FEOR-nyilvántartásban 122 olyan szakma szerepel, amelynek a részfeladatai nem automatizálhatóak. (A FEOR nyilvántartás a Magyarországon létező szakmákat összesíti.)

Megjegyzések: A fenti adatok az alábbi cikkből származnak: https://infojog.hu/hajdu-jozsef-a-mesterseges-intelligencia-hatas-a-munkaeropiacra-avagy-elveszik-e-a-robotok-az-ember-munkajat-2020-2-75-3-9-o/#_ftn33

Hagyjuk a gyerekeket ötletelni. A feladat egyik lényege a fantáziájuk elengedése. Azt mondjuk el nekik, hogy minden szám a robotizálással van összefüggésben. Miután meghallgattunk néhány lehetőséget, mondjuk el a megoldásokat.

Ha a robotizálás ekkora hatással lesz a különböző foglalkozásokra, akkor mire kell figyelned a pályaválasztásnál?

Talán az egyik legfontosabb szempont az, hogy a diákok vagy felkészüljenek arra, hogy a munkájukat automatizálni fogják és váltaniuk kell, vagy olyan munkát válasszanak, amit nem fognak automatizálni.

kardiológus, laboráns, adószaktanácsadó – adószaktanácsadó, mert az nem egészségügyi szakma
technikus, laboráns, egyetem – egyetem, mert az egyik foglalkozáshoz sem kell

Megjegyzések: Fontos, hogy minél több szempont szerint alkossanak kakukktojásokat a diákok. Biztassuk őket, hogy lépjenek ki a sablonokból és ne csak olyan eredmények szülessenek, mint foglalkozás vs személyiségjegy.